

MEMORANDUM O RAZUMIJEVANJU

IZMEĐU

MINISTARSTVA JAVNE UPRAVE, DIGITALNOG DRUŠTVA I MEDIJA CRNE GORE

I

MINISTARSTVA EKONOMSKIH POSLOVA I KOMUNIKACIJA REPUBLIKE ESTONIJE

O SARADNJI U OBLASTI DIGITALNE VLADE

Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija Crne Gore i Ministarstvo ekonomskih poslova i komunikacija Republike Estonije; (“Crna Gora” i “Estonija”, u daljem tekstu takođe pojedinačno “potpisnik”, a zajedno “potpisnici”);

UZIMAJUĆI U OBZIR da je digitalni razvoj glavni faktor društvenog i ekonomskog razvoja svake zemlje i regije u 21. vijeku, uključujući i za postizanje ciljeva održivog razvoja;

TAKOĐE UZIMAJUĆI U OBZIR koristi koje mogu proisteći iz saradnje potpisnika u oblasti digitalnog društva i ekonomije za nacionalni razvoj u tom pogledu,

NADOVEZUJUĆI SE NA nedavnu komunikaciju i postojeće odnose između Ministarstava;

U SKLADU SA važećim zakonima i propisima svojih zemalja;

U ŽELJI DA produbimo partnerstvo naših zemalja u cjelini;

zaključili su sledeći Memorandum o razumijevanju (u daljem tekstu “MoR”):

ČLAN 1,

Osnovna načela i cilj

1. Cilj ovog Memoranduma o razumijevanju je razvoj saradnje i promovisanje odnosa i međusobnog razumijevanja između potpisnika.
2. Ovaj Memorandum o razumijevanju je izjava o namjerama potpisnika i neće stvoriti nikakve zakonske obaveze ni za jednog od potpisnika. Odredbe ovog Memoranduma o razumijevanju neće dovesti do bilo kakvog pravnog zahtjeva u ime potpisnika ili bilo koje treće strane. Odredbe ovog Memoranduma o razumijevanju ne prejudiciraju niti pretpostavljaju bilo kakve posebne odluke ili poduhvate.
3. Sve razlike između potpisnika u tumačenju ili primjeni ovog Memoranduma o razumijevanju biće riješene prijateljskim putem, međusobnim konsultacijama putem diplomatskih kanala.

ČLAN 2.

Oblasti i oblici saradnje

1. Potpisnici će podsticati, olakšavati i uključivati se u saradnju i razmjenu ekspertize u oblasti digitalne uprave, uključujući (ali ne ograničavajući se na): dizajn i razvoj digitalnih usluga;
  - a) uspostavljanje i upravljanje digitalnom upravom;
  - b) zakonodavni okvir i politike;
  - c) izgradnju kapaciteta za digitalnu upravu;
  - d) infrastrukturu, platforme i arhitekturu digitalne uprave;
  - e) učešće i partnerstvo sa privatnim sektorom;
  - f) sajber bezbjednost;
  - g) usvajanje novih tehnologija.
2. Potpisnici namjeravaju da koriste sledeće oblike saradnje u oblastima iz tačke 1. ovog člana:
  - h) razmjena i širenje informacija i dobre prakse;
  - i) organizovanje sastanaka, obuka i razmjena stručnjaka i delegacija;
  - j) organizovanje i učešće na konferencijama, seminarima, radionicama, studijskim posjetama i drugim događajima u pitanjima od zajedničkog interesa;
  - k) organizovanje i sprovođenje studija, revizija, analiza ili drugih istraživanja;
  - l) olakšavanje kontakata i saradnje relevantnih nacionalnih aktera;
  - m) pokretanje i implementacija dokaza koncepata, demo i/ili pilot rešenja ili projekata;
  - n) druge dogovorene oblike saradnje.

ČLAN 3.

Implementacija

1. Potpisnici mogu pozvati druge institucije da učestvuju u radu, uključujući i iz privatnog sektora i nevladinog sektora, ili iz drugih nivoa vlasti, i mogu im dodijeliti odgovornost za sprovođenje određenih aktivnosti, ili za koordinaciju sprovođenja ovog Memoranduma o razumijevanju.
2. Efikasna implementacija može, između ostalog, uključivati evaluaciju, pretkvalifikaciju i imenovanje odgovarajućih privatnih kompanija ili drugih institucija ili stručnjaka iz njihovih zemalja radi implementacije, kao i uspostavljanja partnerstava i saradnje u razvoju projekata.
3. Potpisnici će saradivati kako bi od slučaja do slučaja odlučili o tome kako će se njihove zajedničke aktivnosti finansirati i pribavljati resursi.

ČLAN 4.

Zaštita prava intelektualne svojine

1. Svaki potpisnik će na svojoj teritoriji štiti prava intelektualne svojine drugog potpisnika u skladu sa domaćim zakonima koji su na snazi u njihovim zemljama.
2. U slučaju da određeni aranžmani, programi projekata, mogu uticati na bilo koja prava intelektualne svojine, potpisnici će zaključiti poseban aranžman u skladu sa svojim odgovarajućim propisima.

ČLAN 5.

Povjerljivost

Nijedan potpisnik neće otkriti niti distribuirati bilo kojoj trećoj strani bilo koju informaciju koju je drugi potpisnik prenio u procesu kooperativnih aktivnosti u skladu sa ovim MoR-om, osim ako je za to pismeno ovlašćen, a ista će se smatrati povjerljivom.

Odredba o neobjelodanjivanju se odnosi na druge institucije koje će biti uključene u određene aktivnosti u skladu sa MoR-om.

ČLAN 6.

Upotreba imena i logotipa

Nijedan potpisnik neće koristiti ime drugog potpisnika kao referencu, ili logotip drugog potpisnika (ili bilo koju njegovu varijaciju), bez prethodne pismene saglasnosti relevantnog potpisnika.

ČLAN 7.

Stupanje na snagu, trajanje i raskid

1. Ovaj Memorandum o razumijevanju stupa na snagu danom potpisivanja.

Ovaj Memorandum o razumijevanju ostaje na snazi tokom perioda od 5 (pet) godina. Nakon toga, automatski će se obnavljati za dalji period od 3 (tri) godine, osim ako bilo koji od potpisnika diplomatskim kanalima unaprijed pismeno ne obavijesti drugog potpisnika o svojoj namjeri da raskine ovaj Memorandum o razumijevanju.

2. Ovaj Memorandum o razumijevanju se može revidirati i/ili izmijeniti u bilo koje vrijeme uz obostranu pismenu saglasnost potpisnika. Takva izmjena će stupiti na snagu na datum koji odrede potpisnici i činiće sastavni dio ovog Memoranduma o razumijevanju.
3. Raskid ovog Memoranduma o razumijevanju neće uticati na važenje i trajanje bilo kojih aranžmana, programa, aktivnosti ili projekata izrađenih u okviru ovog Memoranduma o razumijevanju do završetka takvih aranžmana, programa, aktivnosti ili projekata, osim ako potpisnici ne odluče drugačije.

Ovaj Memorandum o razumijevanju je potpisan u dva originalna primjerka u Talinu, Estonija, 16. novembra 2021. godine, svaki na crnogorskom i engleskom jeziku, pri čemu su oba teksta podjednako vjerodostojna. U slučaju odstupanja u tumačenju, engleski tekst prevladava.

Ministarstva javne uprave, digitalnog društva
i medija

Tamara Srzentic

Ministarka javne uprave, digitalnog društva i
medija

Ministarstvo ekonomskih poslova i
komunikacija Republike Estonije

Andres Sutt,

Ministar preduzetništva i informacionih
tehnologija

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING

BETWEEN

MINISTRY OF PUBLIC ADMINISTRATION, DIGITAL SOCIETY AND MEDIA OF
MONTENEGRO

AND

MINISTRY OF ECONOMIC AFFAIRS AND COMMUNICATIONS OF THE REPUBLIC OF
ESTONIA

ON COOPERATION IN THE FIELD
OF DIGITAL GOVERNMENT

The **Ministry of Public Administration, Digital Society and Media** of Montenegro and the **Ministry of Economic Affairs and Communications of the Republic of Estonia**; (“Montenegro” and “Estonia”, hereinafter also referred to singularly as the “Participant” and collectively as the “Participants”);

CONSIDERING that Digital Development is a major factor in social and economic development in each country and region in the 21st century, including for achievement of Sustainable Development Goals;

ALSO CONSIDERING the benefits that may arise from the cooperation of the Participants in the field of digital society and economy for national development in this regard,

BUILDING ON the recent exchanges and existing relations between the Ministries;

PURSUANT TO the prevailing laws and regulations of their respective countries;

WISHING TO make the partnership of our countries deeper overall;

have reached the following Memorandum of Understanding (hereinafter referred to as “MoU”):

SECTION 1

Basic principles and objective

1. The objective of this MoU is to develop cooperation and to promote relations and mutual understanding between the Participants.
2. This MoU is a statement of intent of the Participants and it will not create any legally binding obligations for either Participant. The provisions of this MoU will not give rise to any legal claim on behalf of either Participants or any third party. The provisions of this MoU do not prejudice or assume any particular decisions or undertakings.
3. Any differences between Participants in the interpretation or application of this MoU will be settled amicably by mutual consultation through diplomatic channels.

SECTION 2

Areas and forms of cooperation

1. The Participants will encourage, facilitate and engage in cooperation and exchange of expertise in area of digital government, including (but not limited to): digital service design and development;
  - a) digital government set-up and governance;
  - b) legislative framework and policies;
  - c) capacity building for digital government;
  - d) digital government infrastructure, platforms and architecture;
  - e) private sector involvement and partnerships;
  - f) cybersecurity;
  - g) uptake of new technologies
2. The participants intend to use the following forms of cooperation in the fields referred to in article 1 of this Section:
  - h) exchanging and disseminating of information and good practices;
  - i) organizing meetings, trainings and exchange of experts and delegations;
  - j) organizing and participating in conferences, seminars, workshops, study visits and other events on the issues of common interest;
  - k) organizing and conducting studies, reviews, analyses or other research;
  - l) facilitating contacts and collaboration of relevant national stakeholders;

- m) initiating and implementing proof-of-concepts, demo and/or pilot solutions or projects;
- n) other agreed forms of cooperation.

SECTION 3

Implementation

1. The Participants may invite other institutions, including from private sector and non-governmental sectors, or other levels of government, to participate in the work and assign them responsibility for the implementation of particular activities, or for coordination of the implementation of this MoU.
2. The effective implementation may include, *inter alia*, evaluation, pre-qualification and nomination of suitable private companies or other institutions or experts from their respective countries to implement as well as partner and collaborate in the development of projects.
3. The Participants will collaborate to decide, on a case by case basis, how their joint activities will be funded and resourced.

SECTION 4

Protection of Intellectual Property Rights

1. Each Participant will protect, within its territory, intellectual property rights of the other Participant in accordance with the domestic law in force in their respective countries.
2. In case specific arrangement, programs of projects may affect any intellectual property rights, the Participants will conclude separate arrangement in accordance with their respective regulations.

SECTION 5

Confidentiality

Neither Participant will disclose nor distribute to any third party any information transmitted by the other Participant in the process of cooperative activities under this MoU and will be considered as confidential, except as may be authorised in writing to do so.

Non-disclosure section applies to other institutions which will be involved in certain activities in accordance with MoU.

SECTION 6
Use of Name and Logo

No Participant will use the name of another Participant as an endorsement, or the other Participant's logo (or any variation thereof), without first obtaining the relevant Participant's written consent.

SECTION 7
Entry into Effect, Duration and Termination

1. This MoU will come into effect on the date of its signing.

This MoU will remain in effect for a period of 5 (five) years. Thereafter, it will automatically be renewed for further periods of 3 (three) years at a time, unless either Participant gives 6 (six) months' written notice in advance through the diplomatic channels to the other Participant of its intention to terminate this MoU.

2. MoU may be reviewed and/or amended at any time by mutual written consent of the Participants. Such amendment will come into effect on such date as may be determined by the Participants and will form an integral part of this MoU.

3. The termination of this MoU will not affect the validity and duration of any arrangements, programs, activities or projects made under this MoU until the completion of such arrangements, programs, activities or projects unless the Participants decided otherwise.

The MoU is signed in two original copies in Tallinn, Estonia on 16 November 2021, each in Montenegrin and English, both texts being equally authentic. In case of divergence of interpretation, the English text shall prevail.

Ministry of Public Administration, Digital
Society and Media

Ministry of Economic Affairs and
Communications

of the Republic of Estonia

Tamara Srzentic

Andres Sutt

**Minister of Public Administration, Digital
Society and Media**

**Minister of Entrepreneurship and
Information Technology**